כל שעה פרק שני פסחים לח.

ומלה של מעשר כו' לדברי ר"מ אין אדם יוצא כו'. ואפילו לא דריס עומי לשון אחינות בעינן מלה שלו ולא של גבוה ולקמן פריך מי כתיב מלתכם: **הכי קאמר לימא.** מקיימת הא לכל מילתיה דרב אסי דמדבהא פליגי באתרוג נמי פליגי: **תרי זימני.** אבל התם לכם למעוטי שאול וגזול אבל אתרוג של מעשר שני האי[6] דאתיהיב ליה לאכילה נפיק ביה ואפילו לר"מ: **דרבי יוסי הגלילי.** דאמר לעילו[1] יצא זה שאינו נאכל באחינות: **כחולין.** לאחר שנטלה חלתו לא נפיק בחולין דידיה: **כי איכבי לך לר"ע.** דלא דריס אומי ומיהו היתר במושבות בעי כדמעיטנו לעיל[2] בכורים מהאי טעמא ומעשר שני ריבה משום דאית ביה היתר מושבות אפי' לאחר שנכנס לירושלים אם נטמא כדבי אלעזר: **לשריפה אולא.** דתרומה טמאה אסורה באכילה ובעודה טהורה אין לה היתר במושבות משום דמעשר שני הוא ונאחר דקלטויה מחיצות לית ליה פדייה: **או דילמא הואיל ואילו לא קרא עליה שם חלה אית לה היתר במושבות.** אם נטמא ונפיק השתא נמי לא פקע תורת מלה מינה משום קרייתא שם חלה דהא חלה בעלמא לא נפקא מכלל מלה כדתנן מתניתין[3] והכהנים בחלה אלא הא לחודה משום דאסורה ליה במושבות ואמרינן הואיל ונפיק: **הלקוח בכסף מעשר שני.** בירושלים כדכתיב[4] ונתתה הכסף בכל אשר תאוה נפשך וגו': **ואליבא דרבנן.** דפליגי עליה דרבי יהודה ואמרי לקוח בכסף מעשר שנטמא יפדה דאלימא למיתפס פדיונו לא תיבעי לך דלף על גב דהך חלה לית לה היתר במושבות דכל זמן שלא נטמא אין לה פדייה בירושלים ומשנטמא שוב אין לה היתר אכילה דהא חלה היא אפילו הכי אמרינן הואיל ואילו לא קרא עליה שם הוה לה היתר במושבות על ידי טומאה ונפיק בה אף בירושלים השתא נמי נפיק כדאמרן במעשר גופיה: **יקבר.** כל לקוח בכסף מעשר שני שנטמא משום דקלשא קדושתיה ולא אלים למיתפס פדיוניה ואי נמי לא קרא עליה שם חלה לא הוה ליה היתר במושבות: **מאי מי אמרינן הואיל ואי לאו לקוח הוא.** כלומר הואיל ומעשר שני גופיה דאתי האי מחממתיה וקיל האי מיניה נפקינן במלה דידיה דאית ליה היתר במושבות על ידי טומאה והא דאית ליה היתר להאי לאו חומרא הוא לגביה אלא קולא הוא משום דלא אליס למיתפס פדיונו הלכך לא חמיר כדמעיקרא ואי משום דמלה הוא ובגלאו לקוח נמי אית ליה היתר הכא נמי נימא הואיל אחרינא הואיל ואילו לא קרא עליה שם ולא לקוח הוא: **או דילמא חד הואיל אמרינן.** כגון חלת מעשר גופיה דלא נפקי בה אלא ע"י הואיל ואי לא קרא עליה שם אי נמי חולין של לקוח לא נפקי בה אלא ע"י הואיל ואי לאו לקוח הוא התם אמרינן הואיל ושרי אבל אלא לקוח דבעי תרי הואיל לא אמרי'. וא"ת בחלת מעשר גופיה נמי תרי הואיל איכא הואיל ואי לא קרא עליה שם והואיל ואי מיעטת פריק לה ואית ליה היתר במושבות הכא לא קריינא הואיל דבר שיש בידו לעשות לגרוס לה טומאה מיד ופריק: **מסתברא שם מעשר חד הוא.** וכי היכי דנפיק במעשר גופיה נפיק בחלתו הואיל ושם חלה לא נפיק בעלמא מכלל מלה ונפיק נמי בחלת הלקוח דהא מכח מעשר גאה ולא מחממרינן ליה מיניה: ושמרתם

ולאכול באחינות והא דלא פריך שאין נעשה להיות מלתכם אלא לגבוה כיון דלא כתב בהדיא פסול דמלתכם לא שייך למיפרך הכי: זאת

אתיא לחם לחם. הקשה הר"י דאורליינ"ש כיון דילפינן לחם לחם דבעינן מלה שלכם אמאי איצטריך לעיל[1] למעוטי שלא יצא בטבל מי שאיסורו משום בל תאכל חמץ כו' תיפוק ליה דבעי' שלכם וטבל אינו שלכם דהא אתרוג של דמאי דמכשרי ב"ה בגולב הגזול (פוסח דף לה:) מפרש התם משום דאי בעי מפקר לנכסיה והוי עני וחזי ליה השתא נמי שלכם קרינן ביה משמע דטבל גמור לא חשיב שלכם ומי' ר"י אתרוג של טבל לא חשיב שלו כיון שצריך ליתן ממנו לכהן ולוי ובעינן שיהא כל האתרוג שלו אבל מלה שאם אכל כל כך שאם היה נותן ממנו תרומה או מעשר ממה שאכל אכמי אכל שיעור מלה חשיב שפיר שלו ורש"ג מיקר דאיצטריך לעיל קרא להיכא שמה שיפרים יהיה שלו א) כגון אם הוא כהן או לוי או ישראל עני ונטל ממנו ב) ככר תרומה ומעשר לאשון שלכם קרינן ביה[5]: **אבל** חלתו **דאי מטמיא.** זו הסוגיא כמ"ד (מכות דף כ.) ממילה לקלוט דאורייתא דאי מדרבנן יש לה היתר מושבות דאי יצאה חוץ לחומה נפדית אפילו טהורה אי נמי כיון דמדרבנן אין לחם פדייה לא חשיב נאכל בכל מושבות: **או דילמא הואיל ואילו לא קרי לה שם.** תימה לר"י אי אמרת הואיל א"כ בכורים נמי נאכלין בכל מושבותיכם הואיל ולא קרי ליה שם וי"ל דלא דמי דשם בכורים אינו נאכל בכל מושבותיכם אבל הכא שם חלה נאכל בכל מושבותיכם וכן שם מעשר לחודיה נאכל בכל מושבותיכם הלכך מעשר אמר שפיר הואיל ולא קרי לה שם ועוד הקשה אי אמרת הואיל מעשר שני נמי נאכל בכל מושבותיכם הואיל ולא העלהו לירושלים ואמאי איצטריך לאוקמא לעיל (דף לו:) כרבי אלעזר וי"ל דאי לאו משום דר' אלעזר לא חשיב שם מעשר שני נאכל בכל מושבותיכם משום דהואיל ולא העלהו לירושלים כמו שאין לומר הואיל ולא קרא לו שם מעשר: **רבי** יהודה **אומר יקבר.** טעמיה דר' יהודה משום דדריס כסף לאשון ולא כסף שני ולכך אינו נפדה לקוח טהור ברמוק מקום וה"ה שאין נפדה טמא בקרוב מקום דמרוייהו ממד קרא נפקי מלא תוכל שאתו וכבנן לא דרשי כסף לאשון ולא כסף שני וסכרי דלקוח טהור נפדה ברמוק מקום וה"ה טמא בקרוב מקום וקשה לרשב"א דבריש איזהו מקומן (זבחים דף מט.) פריך ולא מצינו שטפל תמור מן העיקר והרי מעשר הוא נפדה ולקוח אינו נפדה דתנן הלקוח שנטמא יפדה נטמא אין לא נטמא לא והיינו ברמוק מקום דכה"ג מעשר עצמו נפדה ובע"א לא הוי טפל תמור מן העיקר ד אלמא לקוח לרבנן נמי אינו נפדה טהור ברמוק מקום ותירץ ר"י דהתם מיירי מדרבנן:

חלות תודה ורקיקי נזיר. נראה לר"י כפ"ה דמיירי שלא נשחטו עליהם הזבח ולא הוקדשו דאי הוקדשו תיפוק ליה דבעינן מלתכם דגמרינן לעיל לחם לחם ועוד דקאמר למכור בשוק יצאתן בהן משמע דבלא הוקדשו מיירי וה"ק מלה המשתמרת לשם מלה יצאה זו שמשתמרת לשם זבח כשיקדישנה וכן שאין נאכלין אלא ליום אחד מקרא ה דמשתמרת סמיך דבעינן שתהא נשמרת לשם שבעה והא דפריך ותיפוק ליה שאין נאכלין באחינות ושאין נאכלין בכל מושבות ה"פ שאין נעשה לאכול בכל מושבותיכם לא שייך למיפרך הכי: זאת

מצות של מעשר שני לדברי ר' מאיר אין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח לדברי חכמי' [1]יוצא בה ידי חובתו בפסח אתרוג של מעשר שני לדברי ר' מאיר אין יוצא בו ידי חובתו ביום טוב לדברי חכמים [2]אדם יוצא בו ידי חובתו ביום טוב מתקיף לה רב פפא בשלמא עיסה דכתיב [1]עריסותיכם משלכם אתרוג נמי דכתיב [2]ולקחתם לכם [6]לכם משלכם יהא אלא מצה מי כתיב מצתכם אמר רבא ואיתימא רב יימר בר שלמיא אתיא [3]לחם לחם כתיב הכא [3]לחם עוני וכתיב התם [4]והיה באכלכם מלחם הארץ מה להלן משלכם אף כאן משלכם לימא מסייע ליה [5]עיסה של מעשר שני פטורה מן החלה דברי ר"מ וחכמים אומרים חייבת לימא מסייע היינו הך הכי קאמר (ליה) לימא מדפליגי בעיסה בהנך נמי פליגי או דילמא שאני התם דכתיב עריסותיכם עריסותיכם תרי זימני בעי ר' שמעון בן לקיש מהו שיצא אדם ידי חובתו בחלה של מעשר שני בירושלים אליבא [7]דר' יוסי הגלילי לא תיבעי לך השתא בחולין לא נפיק בחלתו מיבעיא כי תיבעי לך אליבא [7]דר' עקיבא בחולין הוא דנפיק דאי מיטמו יש להן היתר במושבות אבל חלה דאי מטמיא לית לה היתר במושבות ולשריפה אזלא לא נפיק או דילמא אמרינן הואיל ואילו לא קרא עליה שם ואיטמי אית לה היתר במושבות ונפיק בה השתא נמי נפיק איכא דאמרי הא ודאי לא תיבעי לך דודאי אמרינן הואיל כי תיבעי לך חלה הלקוח בכסף מעשר שני ואליבא דרבנן לא תיבעי לך כיון דאמרי יפדה היינו מעשר כי תיבעי לך אליבא דר' יהודה דאמר יקבר [7]דתנן [7]הלקוח בכסף מעשר שני שנטמא יפדה ר' יהודה אומר יקבר מי אמרינן הואיל ואי לא לקוח הוי והואיל ולא קרא עלי' שם ואיטמי יש לו היתר במושבות ונפיק בי' השתא נמי נפיק ביה או דילמא חד הואיל אמרינן תרי הואיל לא אמרינן אמר רבא מסתברא שם מעשר חד הוא: [8]חלת תודה ורקיקי נזיר וכו': מנה"מ [9]אמר רבה דאמר קרא ושמרתם

מסורת הש"ס

א) [סוכ' מ: וש"נ], ב) סנהדרין קיב: [סוכה לה:], ג) [לעיל לו.], ד) כ"מ דף נג: [סנהדרין קיג. מ"ש פ"ג (מ"ו) ומתוס' מנ.], ה) [הואיל רש"ש], ו) [דף לו.], ז) [סס:], ח) [לעיל לה.], ט) [דרכים יד], י) [דף לה:], כ) ל"ל כנה. ל) [וע"פ תוס' סוכה לה: ד"ה ולא כעין], מ) ל"ל דיומרתם.

גליון הש"ם

תוס' ד"ה ר"א בי' אלמא לקוח לרבנן ל"ב ארנו נפדה. תמוה לי דלמאי נ"מ לזה דוקמה. הא תפוקים כן בהן מתני' עצמה דקתני כפיפא מ"ל לא אם אמרת במעשר שני עצמו שכן נפדה כ"מ מקום תאמר לקוח אינו נפדה מטהור ברמוק מקום ומבהיר כן לרבנן מוכחת דרבנן מודו לי מה:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) בתוס' ד"ה אמרי לחם וכו' וכבכ"ל מיקן דאיצטרך לעיל קרא לרבות שמה שיפרים יהיה שלו. נ"ב עיין שו"ת שאלת אמרי דף פ"ה עמוד דל"ת שאינו נגד ש"ס דחולין דף קל"ח ע"א שאילו מעני שנטרפל מוציאין אם המעשר עני ול"ע:

מוסף רש"י

ר' יהודה אומר יקבר. דקא סבר לא אליס למתפס פדיונו (ב"מ נ:).

רבינו חננאל

וכן מצה של מעשר שני, וכן אתרוג של מעשר שני אין יוצאין בהן ידי חובה. ודייק מהא עיסה של מעשר שני פטורה מן החלה דברי ר' מאיר, וחכמים אומרים חייבת, נימא מדבהא פליגי בהני נמי פליגי. ודחינן דלמא לעולם לא פליגי. ושאני הכא דכתיב עריסותיכם תרי זימני, ואמרינן מדכתיב תרי זימני בעינן עיסה שלכם שתהיה שלכם ממש של חולין ולא של מעשר שני, דהא מעשר שני אינו שלכם אלא חשוב הוא כשלמים שהן קדשים והותרו לבעלים לאכלן בירושלים [נ"א: אלא של הקדש הוא והותר לו לאוכלו בירושלים, כגון השלמים שהן קדשים ונאכלין לבעלים]. אבל אתרוג אע"ג דכתיב ולקחתם לכם, למעוטי שאול וגזול הוא דאתא, ולא למעוטי אתרוג של מעשר שני. מצה נמי לא כתיב מצתכם, ולחם לחם מחלה לא יליף. בעי ריש לקיש מהו שיוצא אדם בחלה של מעשר שני בירושלים אליבא דר' עקיבא דאמר אדם יוצא ידי חובתו במעשר שני בירושלים, מי אמרינן בחולין דמעשר שני נפיק, דאי נטמאו פריק להו כרבי אלעזר דאמר מגין למעשר שני שנטמא שפודין אותו ואפילו בירושלים, שנאמר כי לא תוכל שאתו, ואין שאת אלא אכילה שנאמר ושא משאת מאת פניו אלהם, אבל חלה דאי מטמיא נשרפה לא נפיק בה, או דלמא הואיל ואילו הוה מטמיא מקמי דנקרי עלה שם חלה הוה נפיק בה השתא נמי נפיק בה. איכא דאמרי הא נמי לא תבעי לך דבודאי אמרינן נפיק בה,

עין משפט נר מצוה

קנא א מ"י פ"ו מהל' מלה הלכה ח:
קנב ב מ"י פ"מ מהל' נזיר הלכה כ:
קנג ג מ"י פ"ו מהל' מלה הל' ז טוש"ע א"ח סי' תמד סעיף ד:
קנד ד מ"י פ"ז מהל' מעשר שני הל' ה כ:
קנה ה ו מ"י פ"ו מהל' מלה הלכה ט:

תורה אור השלם

1. ראשית עֲרִסֹתֵכֶם חַלָּה תָּרִימוּ תְרוּמָה כִּתְרוּמַת גֹּרֶן כֵּן תָּרִימוּ אֹתָהּ: במדבר טו כ
2. וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר כַּפֹּת תְּמָרִים וַענף עֵץ עָבֹת וְערבי נָחַל וְשַׂמַּחְתֶּם לִפְנֵי יְי אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים: ויקרא כג מ
3. לֹא תֹאכַל עָלָיו חָמֵץ שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל עָלָיו מַצּוֹת לֶחֶם עֹנִי כִּי בְחִפָּזוֹן יָצָאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ: דברים טז ג
4. וְהָיָה בַּאֲכָלְכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ תָּרִימוּ תְרוּמָה לַיי: במדבר טו יט

רבינו חננאל (המשך)

דאמרינן הואיל וכי לא נטמא נפיק בה כי נטמא נמי נפיק בה, דאמרינן הואיל. כי תיבעי לך בחלת לקוח, כלומר קנה חשים מכסף מעשר שני ועשה מהן עיסה והוציא חלה, ואליבא דרבנן דאמרי לקוח שנטמא יפדה לא תיבעי לך דבודאי נפיק דהיינו אליבא דר' יהודה דאמר יקבר, דתנן במעשר שני פ' שלישי לקוח בכסף מעשר שני שנטמא יפדה, ר' יהודה אומר יקבר. מאי כי אמרינן הואיל ואילו (לא) היה לקוח, והואיל ולא היה קורא עליהן שם חלה הוה נפיק בחולין דמעשר שני, השתא נמי נפיק דאמרינן הואיל. או דלמא חד הואיל אמרינן תרי הואיל לא אמרינן. אמר רבא מסתברא שם מעשר, כלומר כיון שאומר הואיל במעשר לא שנא חד ולא שנא תרי. ופוגיא דשמעתין סלקא דאין קרוי לחם אלא האפוי בתנור. אבל מעשה אילפס פטור מן החלה, ואין מברכין עליהן המוציא לחם, ואין אדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח. ואשכחן בתלמוד ארץ ישראל בחלה אמר ר' יוחנן ובלבד מעשה אילפס על ידי משקין [פי' שנתבשל במשקין ולא במים]. והא דתאני יוצאין בסופגין שנעשו על ידי האור. מוקים לה ריש לקיש בשהאור מהלך עליהם מן הצד. ובהאור מהלך תחתיהן, התיתן ובסוף הדביק שלא על ידי משקה לחם קרי ליה. ירושלמי בחחלת חלה. ר' שמואל בר נחמן שמע

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com